

12. Türk Dünyası Sosyal Bilimleri Kongresi

Sevgili Okuyucular,

Geçtiğimiz ay içinde Tataristan Cumhuriyeti'nin başşehri Kazan'da Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi'nin on ikincisini gerçekleştirdik.

Türk coğrafyasının her noktasından kongreye katılan 300'ü aşkın bilim adamımız bu vesileyle birbiriyle kucaklaşırken, Türk Dünyası için çok ayrı bir önem ifade eden Tataristan Cumhuriyeti'ni ve onun başkenti olan Kazan şehrini de yakından tanıma imkânı buldular.

Bu yıl Türk Dünyası'nın kültür başkenti olan Kazan'ın bu unvana son derece layık olduğuna bir kez daha şahitlik ettik.

Hepimizin çok iyi bildiği gibi Türkler 16. yüzyıla kadar akli ilimlere önem vermişler ve dünyada eşine benzerine rastlanmayacak zenginlikte bir medeniyet ve adalet düzeni kurmuşlardır.

Batı, bütün bu medeniyeti tarih boyunca çeşitli vesilelerle Türklerden görmüş, almış ve kendine mal etmeye çalışmıştır. Haçlı seferleri dolayısıyla tekrar gördükleri bu parlak medeniyeti bizden devralıp, üzerine her türlü sömürgeciliği ekleyerek tek dışı kalan canavar bir medeniyet inşa etmiştir.

Biz ise 16. asırdan itibaren dünyada öncülük ettiğimiz ilimleri bir kenara bırakıp Hocamızın ifadesiyle falanın filanın ne dediğini anlatan adamlar yetiştirme-

ye, akli değil, nakli eğitime başladık. Düşünmekten, araştırmaktan vazgeçtik.

Bütün bunların sonucu feodalizmin ayak basmadığı ülkemiz ağalar, şeyhler, şıhlar, hakimiyetine geçti. Ve iradesi, idealleri olmayan bir toplum haline geldik.

Tarihte hak ettiğimiz yerlere yeniden gelmek, bilimi ön plana çıkarmak ve **"dilde, fikirde, işte birlik"** idealini gerçekleştirmek için bu tür kongreleri önemsiyor ve vakfımızın önderliğinde Türk bilim adamlarının her yıl değişik Türk İllerinde buluşup tartışmalarının sosyal bilimler alanında atılmış ve artık kurumsallaşmış çok önemli bir adım olarak görüyoruz.

Bu vesileyle bugüne kadar olan tüm kongrelerde ve on ikincisini Kazan'da gerçekleştirdiğimiz Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi'nin düzenlenmesinde fedakârca emek harcayan Sakarya Üniversitesi akademisyenleri Prof. Dr. Ahmet Vecdi Can, Prof. Dr. Recai Coşkun, Prof. Dr. Hayati Beşirli, Doç. Dr. Çetin Yaman, Doç. Dr. Taki Demir, Yrd. Doç. Dr. Köksal Şahin, Yrd. Doç. Dr. Türker Fedai Çavuş, Yrd. Doç. Dr. Suat Kol, Yrd. Doç. Dr. Kamil Taşkın, Arş. Gör. Osman Nacak, Arş. Gör. Muhammed Kürşad Uçar, Öğr. Gör. Ali Kırksekiz ve Vedat Çil hocalarımıza tekrar teşekkür etmek isterim.

Közhan Yazgan
Tanrı Türk'ü Korusun.

... Gençlik ve sonrası yıllarında Türk dünyasının acıklı halini tespit eden ve çarelerini araştırarak, çözümü birlikte ve eğitimde bulan Gaspıralı, bütün ömrünü bu gayeye ulaşmak için geçirdi. Buna rağmen, bütün 20. asır boyunca Türk halklarını en çok katledilen, en çok horlanan, en çok sömürülen, en çok soyulan, en çok asimilasyona uğrayan halk olmaktan kurtaramadı.

Teoride, onun muakkibi olan, Türk dünyasında birçok "kahraman" yetişmiştir. Türkiye'de Ziya Gökalp ve Atsız bu gayenin sistemleştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında çok önemli gayri siyasi roller oynamışlardır.

Gaspıralı'nın dilde birliği sağladığı, fikirde birliği yaygınlaştırdığı bir gerçektir.

Daha sonra alfabe birliği bozuldu. Türk coğrafyası parçalandı. Coğrafya parçalanırken, her coğrafyada birbiriyle kavgalı ayrı ayrı milliyetler oluşturulmaya çalışıldı. Her milliyetin şivelerinin birbirinden uzaklaşması amacına dönük dil çalışmaları başlatıldı. Birlik çağruları yapanlar veya tek milliyet ifadeleri kullananlar en zalimce cezalarla cezalandırıldılar.

Her ne hikmetse, Türkiye'de de buna paralel politikalar uygulandı. Bütün bu gelişmeler, Gaspıralı'nın başarılarını örttü!

XX. asrın sonlarında, özellikle teknolojik gelişmeler ve yok edilmesi için türlü çalışmalar yapılmasına rağmen daha da güçlenen mahalli kültürler, demir perdeyi eriterek Sovyetler Birliği'nin dağılmasına sebep oldu. Bu gelişme Türk cumhuriyetlerinin ortaya çıkmasına ve yeniden "dilde, fikirde, işte birlik" idealinin canlanmasına yol açtı.

Maalesef 1991 sonrasında, bu muhteşem fırsatı ve imkânı adeta sonuna kadar heba ettik!

Tanrı Türk'ü Korusun.
Prof. Dr. Turan Yazgan
Şehzadebaşı, 26 Nisan 2001